

Sygn. akt: I C 3/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2021 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Anna Kurzynowska - Drzażdżewska
Protokolant:	sekretarka Paulina Warchoł

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2021 r. w Giżycku na rozprawie

sprawy z powództwa P. 1 (...) (...) (...) (...) (...) z siedzibą w K.

przeciwko M. B.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej M. B. na rzecz powoda P. 1 (...) (...) (...) (...) (...) z siedzibą w K. kwotę 28.927,27 zł (dwadzieścia osiem tysięcy dziewięćset dwadzieścia siedem złotych 27/100) z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych od dnia 8.01.2020 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności pozwanej tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza lub spisie inwentarza stanu czynnego spadku po H. B..
2. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.074 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu.
3. Zastrzega, że odpowiedzialność pozwanej M. B. jest odpowiedzialnością solidarną z odpowiedzialnością pozwanego R. B. wynikającą z prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Kętrzynie z dnia 26.02.2020 r. wydane w sprawie I Nc 34/20.
4. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Radcy Prawnego H. K. w O. kwotę 4.428 zł w tym VAT w wysokości 828 zł za reprezentowanie pozwanej wykonywane z urzędu.

SSR Anna Kurzynowska - Drzażdżewska

Sygn. akt. I C 3/21

UZASADNIENIE

Powód P. 1 (...) (...) (...) (...) (...) z siedzibą w K. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu domagał się zasądzenia na jego rzecz solidarnie od pozwanych M. B., A. B., R. B. kwoty 28.927,27 zł wraz z odsetkami umownymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Roszczenie swoje wywiódł z umowy pożyczki, zawartej z pożyczkobiorcą H. B. w dniu 28.07.2017 r. z poprzednikiem prawnym powoda, po którym to pożyczkobiorcy spadek nabyli pozwani, stając się tym samym

obowiązani z tytułu owej pożyczki. Argumentował, że próby polubownego rozwiązania sporu z pozwanymi nie doprowadziły do dobrowolnego uregulowania zadłużenia, powstałego z tytułu zawartej z H. B. umowy pożyczki.

Nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Kętrzynie z dnia 26.02.2020 r. wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt I Nc 34/20 uwzględniono powództwo w całości. Postanowieniem z dnia 11.12.2020 r., sygn. akt I Co 225/20 Sąd Okręgowy wyznaczył do rozpoznania sprawy tut. Sąd na podstawie art. 48¹ k.p.c. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I C 3/21.

Z uwagi na fakt, że pozwany A. B. zmarł po wniesieniu w/w pozwu, postanowieniem tut. Sądu z dnia 18.01.2021 r. uchylono z urzędu w stosunku do niego w/w nakaz zapłaty i zawieszono w stosunku do niego postępowanie (postanowieniem Sądu Rejonowego w Kętrzynie z dnia 13.03.2020 r.) Nadto zawieszono postępowanie w stosunku do pozwanego R. B. na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 139¹ § 2 k.p.c.

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 8.02.2021 r. podjęto postępowanie w stosunku do pozwanego R. B.. W/w nakaz zapłaty uprawomocnił się w stosunku do pozwanego R. B. w dniu 13.01.2021 r.

Pozwana M. B. w sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty wniosła o oddalenie powództwa wskazując, że pożyczkobiorca (matka pozwanej) miała zaciągniętą pożyczkę ubezpieczoną na wypadek śmierci, co zdaniem pozwanej wyklucza po jej stronie obowiązek spłaty tejże pożyczki. Dodała, że jej sytuacja jest bardzo trudna, utrzymuje się z zasiłków i nie ma środków na spłatę zadłużenia. Nadto wskazała, że nie udowodniono w niniejszej sprawie okoliczności spełnienia świadczenia wynikającego z zawartej ze spadkodawczynią umowy pożyczki.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28.07.2017 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. w G. zawarł ze H. B. umowę kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 27.000 zł. Zgodnie z umową przedmiotowa pożyczka miała zostać zwrócona w miesięcznych ratach. Warunkiem udzielenia pożyczki było uzyskanie przez pożyczkobiorcę członkostwa w (...). W świetle § 10 pkt 6 Statutu (...) w zw. z pkt 1 deklaracji członkowskiej pożyczkobiorca zobowiązany był do przestrzegania przepisów statutu, regulaminów oraz postanowień i uchwał organów Kasy. W trakcie obowiązywania umowy pożyczki w związku ze zmianą ustawy z dnia 19.08.2011 r. o usługach płatniczych w zakresie nadania prowadzonym przez Kasę S. rachunkom płatniczym unikatowych identyfikatorów z dniem 1.05.2019 r. zmieniono rachunek płatniczy wskazany w umowie pożyczki.

W pkt 24 umowy pożyczki przewidziano zabezpieczenie umowy pożyczki w formie ubezpieczenia (...) w Towarzystwie (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w S.. Przedmiotem ubezpieczenia były: śmierć ubezpieczonego w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałego w okresie ubezpieczenia, śmierć ubezpieczonego w następstwie zawału serca lub udaru mózgowego zaistniałego w okresie ubezpieczenia, a także całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku, zaistniałego w okresie ubezpieczenia.

(dowód: umowa pożyczki – k. 12-14v,

ogólne warunki ubezpieczenia – k. 197-198v,

karta produktu indywidualnego ubezpieczenia – k. 199-200v,

polisa indywidualnego ubezpieczenia z załącznikiem – k. 201-203v)

Pożyczkobiorca H. B. zmarła w dniu 10.03.2018 r. Postanowieniem z dnia 11.06.2018 r., sygn. akt I Ns 132/18 Sąd Rejonowy w Kętrzynie stwierdził, że spadek po zmarłej H. B. na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: córka M. B., syn A. B. i syn R. B. – każde w 1/3 części.

(dowód: okoliczności bezsporne)

W dniu 29.06.2018 r. powód P. 1 (...) (...) (...) (...) (...) z siedzibą w K. nabył od Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki zawartej dnia 28.07.2017 r. z H. B..

(dowód: umowa cesji wierzytelności z dnia 29.06.2018 r. z załącznikiem – k. 22-25v)

Pożyczkobiorca H. B. nie spłaciła zaciągniętej pożyczki. Na dzień wniesienia pozwu wysokość zadłużenia wynosiła 28.927,27 zł. Pismem z dnia 17.10.2019 r. powód wezwał pozwanych M. B., A. B. i R. B. do zapłaty zadłużenia wynikającego z niespłaconej przez pożyczkobiorcę pożyczki.

(dowód: raport spłaty na dzień 8.01.2020 r. – k. 67-68)

Sąd zważył, co następuje:

Bezsporny był wyżej nakreślony stan faktyczny przedmiotowej sprawy, który Sąd ustalił na podstawie dokumentów zaoferowanych przez stronę powodową na okoliczność zawarcia przez poprzednika prawnego powoda z poprzednikiem prawnym pozwanych umowy kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 27.000 zł. Podobnie poza sporem pozostała okoliczność w zakresie nabycia spadku po H. B. przez pozwanych.

Sporna pozostała zasada odpowiedzialności pozwanej M. B. z tytułu zawartej przez H. B. umowy pożyczki w kontekście podniesionych przez w/w pozwaną zarzutów co do ubezpieczenia umowy pożyczki i przekazania poprzednikowi prawnemu pozwanej środków z tytułu umowy kredytu. Co do pozwanego A. B. zawieszono postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c., zaś co do pozwanego R. B. wydano w sprawie nakaz zapłaty, który uprawomocnił się w dniu 13.01.2021 r.

W myśl zasady określonej w przepisie art. 922 k.c., na spadkobierców przechodzą prawa i obowiązki spadkodawcy, w tym także wynikające ze stosunków zobowiązaniowych. Zobowiązanie z tytułu pobranej przez spadkodawcę pożyczki, jako obowiązek o charakterze majątkowym, należy niewątpliwie do długów spadkowych, które, zgodnie z art. 922 § 1 k.c., z chwilą jego śmierci przechodzą na spadkobierców.

W ocenie Sądu uwzględniając treść w/w regulacji roszczenie powoda uznano za uzasadnione, stwierdzając że na skutek dziedziczenia ustawowego prawa i obowiązki pożyczkobiorczyni przejęli pozwani z mocy prawa (w tym pozwana M. B.), którzy nabyli spadek po zmarłej pożyczkobiorczyni na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza każde z nich po 1/3 części spadku i są zobowiązani solidarnie do spłaty wymaganego pozwym roszczenia. Za bezzasadny Sąd uznał zarzut podniesiony przez pozwaną, w ślad za którym fakt ubezpieczenia umowy pożyczki wyklucza po stronie pozwanej obowiązek spłaty owej pożyczki. W pkt 24 umowy pożyczki przewidziano zabezpieczenie umowy pożyczki w formie ubezpieczenia (...) w Towarzystwie (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w S.. Przedmiotem ubezpieczenia były: śmierć ubezpieczonego w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałego w okresie ubezpieczenia, śmierć ubezpieczonego w następstwie zawału serca lub udaru mózgowego zaistniałego w okresie ubezpieczenia, a także całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku, zaistniałego w okresie ubezpieczenia. W takiej sytuacji zachodzi sytuacja odpowiedzialności in solidum pomiędzy spadkobiercami zmarłej pożyczkobiorczyni (wewnętrznie związanymi węzłem solidarności biernej - art. 1034 § 1 k.c.) a ubezpieczycielem. Pozwani odpowiadają jako spadkobiercy - następcy prawni zmarłej spadkobiorczyni, natomiast ubezpieczyciel odpowiada na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej w trybie art. 805 § 1 k.c., w której zobowiązało się do wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego na rzecz powoda jako uprawnionego do świadczenia do wysokości zobowiązań finansowych pożyczkobiorcy na wypadek zajścia zdarzenia objętego odpowiedzialnością ubezpieczeniową. Powód może zatem żądać spełnienia świadczenia według swego wyboru w całości lub części od wszystkich pozwanych oraz ubezpieczyciela łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregośkolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Prawo wyboru należy do powoda. To do powoda należy zatem wybór do którego z w/w podmiotów skieruje swe roszczenie. W tym kontekście dostrzec należało, że w realiach niniejszej sprawy nie nastąpiło nabycie ochrony z tytułu umowy ubezpieczeniowej, a przynajmniej pozwana nie wykazała, by przyczyną zgonu pożyczkobiorcy była jakakolwiek z okoliczności wchodzącej w zakres ubezpieczenia.

Nadmienić nadto należy, że umowa ubezpieczenia nie zwalnia pożyczkobiorczyni (a także jej następców prawnych) z długu, a w szczególności z obowiązku spełnienia świadczenia. Również z treści Ogólnych warunków indywidualnego ubezpieczenia (...) nie wynika, aby umowa ubezpieczenia zwalniała dłużnika, a w szczególności spadkobiercę pożyczkobiorcy, z obowiązku spłaty zaciągniętego zobowiązania.

Niezasadny w ocenie Sądu jest również zarzut dotyczący braku spełnienia świadczenia wynikającego z zawartej ze spadkodawczynią umowy pożyczki. Z dokumentów zaofiarowanych przez stronę powodową wynika, że powód wykazał zasadność dochodzonego roszczenia. Z materiału dowodowego bezsprzecznie wynika, że pomiędzy spadkodawcą H. B. a poprzednikiem prawnym powoda doszło do skutecznego zawarcia umowy pożyczki w dniu 28.07.2017 r. nr (...), oraz że pożyczkobiorca otrzymał do dyspozycji określoną kwotę pieniężną, zobowiązując się do jej spłaty w terminach i wysokości wynikającej z harmonogramu. Odnośnie wątpliwości pozwanej co do numerów rachunków bankowych dostrzec należało, że w trakcie obowiązywania umowy pożyczki w związku ze zmianą ustawy z dnia 19.08.2011 r. o usługach płatniczych w zakresie nadania prowadzonym przez Kasę S. rachunkom płatniczym unikatowych identyfikatorów z dnia 1.05.2019 r. zmieniono rachunek płatniczy wskazany w umowie pożyczki (vide: uchwała zarządu Kasy S. nr 1 z dnia 18 kwietnia 2019 r., k. 113-118). Podkreślić należy, że pożyczkodawca nie ma obowiązku chronić potencjalnego pożyczkobiorcy przed nim samym (i przed ewentualnymi następcami prawnymi pożyczkobiorcy) i ma prawo przyjmować, że taka osoba zdaje sobie sprawę ze skutków podejmowanych przez siebie decyzji i działań. Umowa jest zgodnym i dobrowolnym oświadczeniem woli obu jej stron będącym wyrazem obowiązującej w obrocie zasady swobody umów. Swoboda umów obejmuje swobodę decyzji o samym zawarciu umowy, swobodę wyboru kontrahenta, swobodę formy, w jakiej umowa ma być zawarta (tak w uzasadnieniu do uchwały SN z dnia 28.04.1995r., III CZP 166/94, OSN 1995, Nr 10, poz. 135).

W konkluzji Sąd, zważając na powyższe rozważania, na podstawie art. 720 § 1 k.c. zasądził od pozwanej M. B. na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem, zważywszy przy tym, że pozwana nie kwestionowała roszczenia powoda co do wysokości. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z żądaniem pozwu. Zgodnie z art. 1031 § 2 k.c. spadkobiercy H. B. odpowiadają za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Takie ograniczenie odpowiedzialności mieści się w dyspozycji art. 319 k.p.c. i oznacza, że zgodnie z tym przepisem jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Z tych względów orzeczono jak w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1¹ k.p.c. jak w pkt 2 sentencji wyroku. Na zasądzone koszty składała się kwota 1.447,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, a także kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kwota 10 zł tytułem brakującej opłaty kancelaryjnej za uzyskanie odpisu postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku.

Sąd uznał również za uzasadnione uzupełnienie orzeczenia o dodatkowe zastrzeżenie potwierdzające solidarną odpowiedzialność pozwanej M. B. z odpowiedzialnością R. B. wynikającą z prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Kętrzynie z dnia 26.02.2020 r. wydanego w sprawie I Nc 34/20, mając wszak przy tym na uwadze tożsame zobowiązanie z zobowiązaniem pozwanej M. B. (która wniosła sprzeciw od w/w nakazu zapłaty). Zastrzeżenie to będzie pełniło funkcję informacyjną, która pozwoli uniknąć sytuacji dwukrotnego wyegzekwowania tożsamego świadczenia. O powyższym orzeczono jak w pkt 3 sentencji.

O kosztach reprezentacji pozwanej wykonywanej z urzędu orzeczono jak w pkt 4 sentencji na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.68), zasądzając kwotę 3.600 zł, a także kwotę 828 zł tytułem podatku VAT. Sąd w tym kontekście omyłkowo zastosował stawkę z § 8 pkt 6 w/w rozporządzenia zamiast z § 8 pkt 5 tegoż rozporządzenia, uwzględniając

wartość przedmiotu sporu mieszcząca się w zakresie powyżej 10.000 zł do 50.000 zł. Omyłka ta jednak może zostać skorygowana wyłącznie w drodze stosownego środka odwoławczego.